

Філософія і пам'ять серця

[В. Міщенко, старший викладач кафедри філософії]

#21-22 от 14.11.2008

Подорож до Сквородинівки

На початку жовтня, завдяки допомозі студентської профспілкової організації наші студенти здійснили екскурсійну поїздку до Сквородинівки – історичного місця, де провів останні роки свого життя «український Сократ», основоположник філософії кордоцентризму («філософії серця») Григорій Савич Скворода. Перш ніж вирушити у поїздку, студенти другого курсу вивчали його філософію, робили доповіді та навіть випускали стінгазети.

Г.С. Скворода – неординарна людина та самобутній філософ. Він навчався у Києво-Могилянській академії, десять років викладав у Харківському колегіумі, а потім – обрав для себе спосіб життя мандрівного філософа. У чому ж причина інтересу до його філософії сьогодні?

Філософія «серця», в якій великий філософ вбачав зосередження духовного життя людини, заклала гуманістичну традицію української філософії, відобразила в собі яскраві риси національної ментальності. Григорій Скворода сучасний і сьогодні тому, що перед усім відстоював ідею духовності громадянина, підкреслюючи, що тільки через духовний устрій кожної особи можна досягти ідеалу досконалої держави. Людина може стати щасливою, якщо знайде «свою справу, споріднену своїй натурі», а визначальним у цій праці стане творчість. У концепції трьох світів головне значення має світ духовний. А завдання людини, як «мікрокосмосу», бути в гармонії зі Всесвітом – макрокосмом, розкрити горизонти світу духовного, «невидимого і сердечного». Така концепція значною мірою відповідає завданню формування управлінської гуманітарно-технічної еліти, яка послідовно реалізується в НТУ «ХПІ».

Актуальні і педагогічні ідеї Г.С. Сквороди – розкриття особливої цінності «сократичного діалогу», пошана до особи як мікрокосмосу, бачення в основі педагогічної комунікації не інтелектуальний диктат, не навіювання, а «ненав'язливу, делікатну допомогу». Майже за три

століття до початку реалізації сучасної концепції «педагогічної співпраці» Григорій Сковорода окреслив контури гуманістичної педагогіки кордоцентризму, духовного саморозвитку особи.

Важливо не лише знати, але і всім серцем приймати всі творчі підходи, які заповіли наші великі співвітчизники, реалізувати їх у праці та навчанні. Тому студенти нашого університету, серед яких найактивнішими виявилися другокурсники ЕМБ і ІФ факультетів, не були пасивними слухачами. Вони привезли з собою статті і тези виступів, які будуть опубліковані в Національному музеї в ході традиційних Сковородинівських читань. Студенти взяли з собою також символи університету і факультетів, щоб продемонструвати: ми знаємо і шануємо цінності слов'янської культури, ми прагнемо до пошуку нового, творчого, ми – майбутнє України!

Експозиція Національного музею розташувалася на величезній території ландшафтного парку з тихим ставком, задумливими кленами і прекрасним яблуневим садом, який, не дивлячись на особливості року, світився на сонці соковитими плодами. Яблуня тут – символічне дерево, посадити яку вважається за велику честь і довіру. Але справжній зв'язок з історією підкреслюють величні дуби (на знімку внизу). Дбайливо оберігаються залишки 700-річного дуба, під кроною якого любив творити великий мислитель, і 300-річного, посаженого ним власноруч, та викопана Сковородою криниця, яка й досі дарує людям свою цілющу вологу.

В усьому відчувається якась незвичайна аура, яку важко передати словами. Світ постає перед нами у своїй величній первозданності, душа відчуває спокій і радість, гармонію з природою, названу філософом Макрокосмосом. Це воістину – серце Слобожанщини, нашої малої Батьківщини.

Прощаючись зі Сковородинівкою, ми залишили тут частки своєї душі, які акордами високої музики злетіли в холодне осіннє небо. То радісно, то сумно і тужливо хвилював душу своїми акордами баян, голоси прекрасного музичного дуету Юлії і Віталія Кириченко. Про любов, вірність і честь співав молодий бард – студент II курсу Василь Карпович (ЕМБ-586). Запально, з експресією, яку можуть передати тільки студенти ХПІ, співали Анастасія Дорошенко (ІФ-87) і Ксенія Жарченко (БФ-276).

В організації заходу взяли участь начальник методичного відділу НТУ «ХПІ» Юрій Іванович Панфілов, завідувач кафедри філософії Олександр Миколайович Бардін, директор Палацу студентів Анатолій Федорович Марущенко, голова студентського профспілкового комітету Андрій Олегович Нагорний і його заступник Сергій Миколайович Мастерний. Тільки координація зусиль людей небайдужих, людей зацікавлених і творчих дає прекрасні результати.

Залишаючи Сковородинівку, ми знали, що повернемося сюди, аби ще раз доторкнутися до великого, до історії. Ми були, є і будемо великою нацією! Традиція міцнітиме і передаватиметься наступним поколінням!